

ROLNIK

Bezpłatny dodatek — wychodzi co tydzień.

Rok 3

CHOJNICE, dnia 22-go kwietnia 1926 r.

Nr. 18

Znaczenie soli kuchennej dla zwierząt.

Ponieważ nie każdy z hodowców posiada dokładne wiadomości o tym, jak wielkie i doniosłe znaczenie dla naszych zwierząt domowych posiada sól kuchenna, — pragnę więc w tej sprawie podać co następuje:

Przedewszystkiem należy wiedzieć, że sól kuchenna znajduje się w przyrodzie w postaci kamiennej, jak również i w wodzie morskiej. Stanowi ona bardzo ważny czynnik w życiu każdego organizmu wogóle jest jedną z główniejszych jego części; sól ta jest łatwo rozpuszczalną; jedna jej część rozpuszcza się w 2,7 częściach wody. Ogólne działanie rozczynów skoncentrowanych na organizm objawia się tem że rozczyny wywołują podrażnienie i przekrwienie skóry i błon śluzowych.

Przez skórę nienaruszoną i nienuszkodzoną sól kuchenna nie przesiąka, natomiast wsiąka łatwo przez wszystkie błony śluzowe jak również i tkanki podskórne. Przy zastosowaniu zewnętrznem sól kuchenna działa na organizm zwierzęcia następująco: Przedewszystkiem wywołuje ona po większe wydzielenie się soku żołądkowego, zwiększenie apetytu i pragnienia oraz bardzo dodatnio wpływa na trawienie i ożywienie funkcji przemiany materji w organach; następuje a po większa ona wydzielenie się moczu, gdy krąży w organach odbiera wodę tkankom i zmusza przez to organizm do dopełnienia tego niedoboru przez poty.

Użyta w dawkach dużych — sól kuchenna wywołuje wymioty, dawki zaś bardzo duże mogą spowodować rozwolnienie, a nawet i ciężkie zapalenie całego kanału pokarmowego.

Sól ta posiada też i pewne działanie dezynfekujące; konserwowane mięso zabezpiecza przed zepsuciem; przez dłuższe działanie niszczy zupełnie trychiny i węgry, znajdujące się w mięsie wieprzowem.

Przy wewnętrznem zast. sowaui soli kuchennej należy pamiętać następujące wskazówki:

Soli tej używać można w wypadku złego odcywniania się danego zwierzęcia, np. przy niedokrwistości, przy biadacze owiec, przy lizawie przy itp., daje się do lizania w kawałkach lub też dodawać ją w proszku jako domieszka. — Stosuje się ją też przy braku apetytu, przy złem trawieniu i wychudzeniu; daje się wieść w postaci soli karsbadzkiej lub też z korzeniem tatarskim lub piołunem. Stosuje się też jako środek rozpuszczający flegmę i śluz przy zapaleniu gardła, eskrzei, przy katarze żołądka, kiszki, pęcherza i macicy, przy wodnej opuchlinie, przy zapaleniu stawów i nerok.

Przy krwotokach wewnętrznym z płuc, żołądka, nasa, sól kuchenna również przynosi wielką pomoc, ponieważ przez podrażnienie błony śluzowej żołądka naczynia krwionośna się zwężają i ciśnienie krwi natychmiast się reguluje. Przy przewlekłej i ciężkiej nocaćnie psów z dobrym skutkiem praktykowane są podskórne iniekcje fizjologicznego rozczynu (0,6 proc.) soli kuchennej, przy bieguncie noworodków (cieląt źrebki)

dobrym środkiem okazało się zadawanie 2 razy dziennie po łyżce zlimnego moonego rozczynu soli.

Pomimo że, sól kuchenna napozór wydaje się środkiem tak nieszkodliwym, jednakże trzeba pamiętać, że nadmierne lub niewłaściwe jej użycie może wywołać nieraz poważną chorobę, dlatego też zaleca się ściśle przestrzeganie sposobu jej użycia oraz zastosowanie podanych niżej dawek, ażeby normy tej nie przekroczyć.

Dla koni od 20—50 gramów w obroku. Dla bydła od 30—100 gr. Owcom i kozom od 10—25 gram. Trzodzie chlewnej od 5—10 gram; w jedzeniu dla psów — od pół gr. do 2 gr. w rozczynie. To są dawki dzienne.

Zatrucie solą kuchenną posiada po takich objawach: rozszerzenie zrenie, suchy gerący ryk, pragnienie, wymity, bolesci, osłabienie, rozwolnienie i podrażnienie tyłu (u koni).

Pomoc przy zatruciu powinna polegać przede-wszystkiem na zaprzestaniu zadawania soli, potem zadawać do picia środki śluzowe, jęczmień lub cwisiane kleiki i po kilka gramów kamfory (koncom do 10 gram., a psom do 2 gramów.)

W zastosowaniu zewnętrznem sól kuchenna używa się w wypadkach następujących:

Z dobrym skutkiem do różnych wcierań przy reumatycznych obrzękach nóg jako 5—8 proc. rozczyn łącznie z sterym i amoniakiem; dalej wchodzi ona jako składnik do wszelkiego rodzaju fluidów dla koni w celu wzmacniania stawów i ścięgien; używa się do przyrządzenia chłodzących okładów razem z łosem, śniegiem, saletra, gliną i octem.

Największe usługi oddaje sól kuchenna przy leczeniu ran. Wszelkie rany świeże, zaszarżałe, głębokie klute, płaskie i fistuly (przetoki) znakomicie się goją pod działaniem tej soli w postaci rozczynów 6—10 proc. lub też w postaci spreżkowej; pod wpływem soli kuchennej rany mało ropieżą, nie cuchną i szybko się zaciągają.

Jak widzimy, sól kuchenna posiada tak duzo cennych własności, że powinna być szeroko stosowana przez naszych hodowców, tem bardziej, że środek ten jest tani i wszędzie łatwy do nabycia.

Sprzedaż zboża dla wojska.

Obecne nasze życie gospodarcze znajduje się pod znakiem spekulacji, która wyszukują przymusową sytuację producentów, stara się wykupić u nich towar po cenie możliwie najniższej, aby potem sprzedawać go z jak największym zyskiem.

Większość jednostek, zajmujących się pośrednio tem, ugania się za tym łatwym zyskiem, nie dbając o interes ogólny, nie zwracając też uwagi na wyrządzone szkody; starszą się one owładnąć zarówno produkcją jak i konsumcją, kierować niemi według swych egoistycznych celów i zagarnąć dla siebie znacznie większą część dochodu niż ta, która się należałaby i przypada w udziale producentowi.

Sytuacja taka w obrocie ziemiopłodami, przerobami mącznymi byłym, mięsem i nabiałem, jest możliwa tylko wskutek braku dostatecznej organizacji, dla której administracja państwa nie dotychczas właściwie nie zrobiła.

Czynnikami samorządowe i spółdzielnie nie posiadają gotówki własnej, ani też nie korzystają z kredytów rządowych, brak zaś urządzeń technicznych (jak n. p. elewatorów, obłodni itp.) uniemożliwia rolnikom przeprowadzenie wspólnej akcji na większą skalę.

Pierwszy wyłom w tej sytuacji został zrobiony dopiero przez władze wojskowe, które za pośrednictwem Rejonowych Kierownictw Intendencji przystąpiły do zakupu zboża wprost od producentów.

Zamiar ten bardzo chwalebny, poparty przez starostwa drogą zgłoszeń i wezwań, skierowanych pod adresem rolnictwa, nie zrobił należytego wrażenia i właściwie przeszedł bez echa.

„Akcja bezpośrednich dostaw — pisze Intendentura w swym komunikacie — mimo usilnych starań, jak dotychczas, nie znalazła takiego zrozumienia, jakiegoby spodziewać się należało“.

„Ma to swoje źródło — czytamy dalej w tym samym komunikacie — w większej mierze w tem, że pp. producenci nie uświadamiają sobie korzyści, jakie osiągnąć mogą przez bezpośrednie dostawy dla wojska“.

Otóż, podnosząc z uznaniem zasadniczą inicjatywę wojskowości co do bezpośrednich zakupów zboża u rolników, zaznaczyć musimy, że źródło pościągliwości produktów rolnych co do nawiązania bezpośrednich stosunków z wojskowością jest zupełnie inne, aniżeli przypuszcza Intendentura.

Rolnicy bowiem nie tylko uświadamiają sobie korzyści, jakie mogliby osiągnąć z bezpośredniego kontaktu z wojskowością, ale uświadamiają sobie i niekorzyści jakie muszą dla nich spowodować obecne warunki zakupu zboża, ułożone przez Intendenturę z uwzględnieniem interesu tylko jednej strony — wojskowości.

Ochodzi mianowicie o dwie zasadnicze kwestje: cen oraz sposobu rozstrzygnięcia ewentualnych sposobów!

W pierwszej sprawie ogłoszenie Rejonowego Kierownictwa Intendencji mówi, że zasadniczo płacić będzie „władza wojskowa ceny notowane na giełdzie plodów rolniczych w Poznaniu, wyjątkowo zaś rzeczywiście ceny rynkowe-hartowe, zależne od decyzji władzy wojskowej“.

Zwracamy tutaj uwagę, że przez sam już sposób stylizacji powyższego ustępu komunikatu władze wojskowe przyznają, iż notowania giełdy plodów rolnych nie odpowiadają rzeczywistej rynkowej cenie zboża a mimo to rzeczywista cena obciąża płacić tylko w wypadkach wyjątkowych, lecz bliżej nieokreślonych.

Jeżeli więc rolnicy przy transakcjach, zawieranych na podstawie obecnych notowań giełdy zbożowej, nie pokrywają kosztów produkcji i zabiegają wobec tego o wpływ na ustalanie oficjalnych cen zboża, to władze wojskowe dziwić się nie powinny, że podobne warunki raczej odstręcają niż zachęcają do odstawy zboża dla wojska.

Jeżeli wojskowość naprawdę dąży do skasowania całkowitego pośredników i nawiązania bezpośrednich stosunków z producentami rolnymi, to musi zrozumieć że rolnik zboża swego ze stratą sprzedawać nie może nawet wojskowości i że oficjalne ceny giełdowe mogą być tylko ocenami orientacyjnymi przy zawieraniu ostatecznych transakcji.

Uwzględnienie tej zasadniczej dla rolnictwa sprawy przyniesie wojskowości zysk podwójny. Zboże, zakuwane u producentów bezpośrednio, nawet przy tej

podwyżce cen, będzie ciągle jeszcze tańsze, niż u pośredników, a prócz tego będzie dawało bez porównania większą gwarancję co do jakości, wagi, czystości suchości itd.

Drugą sprawą, na którą musimy zwrócić uwagę wojskowości, a która w interesie obopólnym powinna być zmiłowana jest obecny sposób rozstrzygnięcia ewentualnych sporów pomiędzy dostawcą producentem i odbiercą wojskowości.

W dzisiejszych warunkach jedyną i bezsporną instancją jest w podobnych wypadkach Intendentura, która występuje w ten sposób w podwójnym charakterze — strony i sędziego.

Na takie jednostronne orzecznictwo — nawet przy najdalej posuniętym uczuciu miłości dla własnej armii i pełnem zaufaniu do niej w sprawach militarnych — jeżeli chodzi o transakcje czysto handlowe absolutnie zgodzić się nie można.

Rozstrzygnięcie sporu handlowo-pieniężnego musi posiadać bezwzględnie gwarancje bezstronności, które w danym wypadku zapewnić może Instancja, złożona zarówno z przedstawicieli wojskowości jak i rolników, lub też Instancja niezależna od stron obu.

Na sprawę bezpośrednich dostaw dla wojska, jeżeli mają one dojść do skutku, nie można zapatrywać się jak na jakąś akcję humanitarną lub dobrodziejstwo wyświadczane przez wojskowości rolnikom lub odwrotnie.

Jest to interes stron obu, która, jak zaznaczyliśmy już na wstępie, bronić się muszą przed zyskiem.

Cel zaś da się osiągnąć jedynie przy dobrej woli stron obu, która uwzględnił musi wzajemne słuszne sądzania.

Kozmaitości.

10 000 rodzin bez pracy w rolnictwie.

W związku z ograniczeniem wyjazdu robotników na roboty sezonowe do Niemiec, dowiadujemy się, że ogółem 10 000 rodzin pozostaje bez pracy. Przyozyna nieznanego dotąd w Polsce w dziedzinie rolnictwa bezrobocia w takich rozmiarach są zarówno redukcje oszczędnościowe, przeprowadzone przez właścicieli ziemskich, jak i akcja parcelacyjna, w związku z wykonaniem reformy rolnej. Jest nadzieja, że pewna część, niestanana zresztą, rolników w rolnych wysłana zostanie do Francji. Poza tem osłablił skutki bezrobocia może tylko znaczne przyspieszenie akcji parcelacyjnej. Są to skutki reformy rolnej.

Pomoc siewna. Województwa przeprowadzają reparycje przyznanych im kredytów. Województwo pomorskie z przyznanego kredytu w wysokości 300 tys. złotych przyznało powiatom: wejherowaklemu—45 000 kartuskiemu—50 000, kościarskiemu—45 000 puckiemu—20 000 działowskiemu—40 000, chojnickiemu—50 000, starogardzkiemu—20 000, toruńskiemu—80 000, chełmińskiemu—6 000, graziądzklemu—8 000, tozawskiemu—8 000 złotych.

Wywóz cukru czechosłowackiego w roku 1925. Wedle danych statystycznych wywieziona z Czechosłowacji w roku 1925 ogółem 9,278,000 ctn. cukru, podczas gdy w roku 1924 wywiezono 6,666,000 centnarów. Wartość całkowitego wywozu cukru wynosiła w roku ubiegłym Ksz 2,288 000,000 w roku 1924 zaś Ksz 2 404 000,000. Zmniejszenie się ogólnej sumy pieniężnej wywozu wywołane zostało spadkiem cen cukru na rynkach światowych.

Redaktor naczelny: Leon Formański

Redaktor odpowiedzialny: Stefan Tobolski

Drakiem i zakładem drukarskim „Dziennik Poznański” w Chojniach.